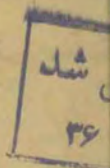

کتابخانه
مجلس شورای ملی

بسم الله الرحمن الرحیم

بعد الحمد و الصلوة در عهد فرخنده و زمان
دولت پاینده اعلیحضرت قدر قدرت
قوی شوکت شاهنشاه جمجاه دین پناه ظل الله
الممدود فی الارضین غیاث الاسلام و المسلمین
السلطان الاعظم و الخاقان الافخم ناصر الدین شاه

غازی ابد الله عیشه و اید حشمه از نتایج رای اصابت
پیرای جناب جلالتمآب قوام الدوله والاقبال
نظام للعظمة والاجلال اعتماد الدولة العلیه
الوزیر الافخم میرزا آقا خان صدر اعظم دام اقباله
تصرفاتی که در آداب و قواعد این رساله شده
و باید بدون زیاده و نقیصه بالحاقات و اضافات
مقرره آن عمل شود در ضمن پنج فقره بیان میشود
فقره اولی در این عهد همیون مقرر است که نشان
جواهر موقوف باشد عموم نشانهای دولت علیه
تراکیب و اشکالی که برای هر درجه معینست از نقره

صیاغت شده و محل تعبیه جواهر را در پره ها
و کلاویهای نشان باندازه ترکیب سنگ
در روی نشان از همان نقره تراشند و صیاغت
نمایند چراکه مقصود اصلی از دادن نشان حصول امتیاز
و افتخار صاحب نشانست نه منتفع بودن او و الا
هیچ لزومی نداشت که بخشش و صلات مردم
در ضمن جواهر و اشکال مخصوصه باشد بلکه بهمان
معادل قیمت نشان هم میتوانستند اکتفا نمود پس
درینصورت ضرورتی مقتضی نیست که دولت
متحمل اخراجات گزافی شود و مقرون مصلحت و حکمتی

نبوده مدخلیت بمقصود اصلی نداشته باشد اما نشان
مثال همیون از این قاعده مستثنی میشود
بجهة احترام صورت مبارک پادشاهی که بنباید
بدون جواهر باشد فقره ثانیه چون مناصب و
القاب و درجات چند در زمان این دولت ابد
پیوند زیاد شد لهذا بر درجات نشان و حمایلات
هم بالتبع لزوما افزوده شد شخص دویم دولت علیه
که تالی جناب صدر اعظم است با عطای نشان
مثال همیون با حمایل مخصوص آن که در فقره
اقسام حمایلات معینست امتیاز خواهد یافت و اگر

بقلم ابراهیم تبریزی
3

خدمت بزرگ وخطیری هم برای دولت
علیه تقدیم نماید که مستحق نشان باشد شبیه درجهٔ
سیم نشان نویان اعظم برای او داده خواهد شد
یک تفاوت که نشان امیر نویانی شکل تاج
دارد ولیکن بانچه است که باسم نشان امیر نویانی
نامیده نمیشود بلکه شبیه آن گفته میشود و سردا
کل دولت علیه هم نشان تمثال همیون و حمایل
مخصوص درجه سرداری کل را که باز در تعداد
اقسام حمایلات معینست خواهد داشت در صورتی
هم که مصدر خدمتی بزرگ مثل فتح مملکتی وشکست

قشون انبوهی بوده و مستحق نشان شود همان نشان

که برای شخص دویم تعیین شد بلاتفاوت برای او نیز

داده خواهد شد و صفت نشان مزبور از اینقرار است

نشان شخص دوم و سردار کل عساکر منصوره است برابر که در شبیه درجه سیم نشان نوئینان اعظم است

فقره ثالثه چون در عهد دولت پیش منصب و لقب

میرپنجگی مقرر نبود نشان مخصوص هم نداشت

درین عهد همیون که این منصب برقرار شد نشان

هم باین شکل و ترکیب برای صاحب این درجه مقرر
گردید و اقسام سه گانه این نشان بقرار ذیل است

نشان درجه اول سرتیپی

نشان درجه دوم سرتیپی

نشان درجه سیم سرتیپی

نشان درجه اول مرصع در منزله
نشان میرپنجگی است

نشان درجه سیم خارجه

بمنزله یاوری است

3

و نشان سبک شیر و خورشید قدیم دولت
حسب الامر اولیای دولت علیه منقسم به پنج درجه
میشود نشان اول ترکیبی است که بعد کشیده میشود
هشت پره دارد جای آن در طرف چپ سینه است
و حمایل دارد حمایل آنهم سبز بسیار سیر است
نشان دویم ترکیب نشان اول است اما یک پره
کمتر از درجه اول است که هفت پره خواهد داشت
و میان فاصله پره ها و در سر پره ها ستاره خواهد
داشت و جای آن در طرف راست سینه است
بدون حمایل نشان درجه سیم ترکیبی است که بعد

که بعد کشیده میشود و شش پره دارد جای آن
گردن است که با بند سبز بسیار سیر آویخته میشود
نشان چهارم همان ترکیب است و پنج پره
دارد جای آن طرف چپ سینه است که
بی بند و با قلاب بسینه زده میشود نشان پنجم نیز
همان ترکیب است و چهار پره دارد که با بند
سبز در سینه طرف چپ آویخته میشود و
اقسام این پنج گانه از قرار است
که در این دو صفحه بعد کشیده میشود و
حسب الامر اولیای دولت علیه باین نحو مقرر گردید

فقره رابعه چون سابق براین درجه نشانهائی
که برای تبعه دول خارجه دراین دولت علیه مقرر بود
انحصار بچهار درجه داشت که اشکال هریک
کشیده شده است واین چهار درجه کفایت
آنرا نداشت که بهرکس باندازه قابلیت داده
شود وشان نشانهای دولت علیه محفوظ
ماند لهذا سه درجه دیگر افزوده شد باین ترتیب
که بیان میشود اول نشان مثال همیون
با حمایل مخصوص آن که در فصل حمایلات ذکر
میشود برای اشخاص بسیار محترم وجلیل القدر

و ایلچیان بزرگ و سفرای کبار دول معینست
و این نشان در دولت علیه بسیار عظیم القدر
و رفیع المرتبه است و بانچه این پایه عزت
و اختصاص با و داده میشود و نقشه این نشان از اینقرار است

نشان درجه چهارم خارجه

دویم نشان مرتبه اول از خارجه که بمنزله
نشان میر پنجیست سیم نشان مرتبه دویم از خارجه

که بمنزله نشان سرتیپی است چهارم نشان

مرتبه سیم از خارجه که بمنزله نشان سرهنگیست

پنجم که تازه برقرار شد نشانیست بترکیب سیّم

خارجه الاانکه یک پره این از نشان سیم

خارجه کمتر است و این بمنزله نشان یاوری

اولست ششم که اینهم برقراری تازه شد نشانیست

مدور بترکیب مدال بدون پره که وسط آن شیر

و خورشید از مینا تعبیه میشود و این بمنزله نشان

یاوری دوّیم است هفتم مدال صرف بدون

شیر و خورشید مینا اما شیر و خورشید نقش

مرتبه چهارم از خارجه

مرتبه پنجم از خارجه

در روی همان مدال از خود فلز نموده میشود که آنهم
بمنزله نشان سلطانیست وصفت این سه درجه
نشان مزبور از اینقرار است

مدال درجهٔ اول از مرتبهٔ ششم تا نهم
که بمنزلهٔ نشان یاوری است

نشان درجهٔ پنجم خارجه
که بمنزله یاوری دوم است

مدال دوم از دهم تا نهم بمنزلهٔ سلطان است

فقره خامسه در صفت حمایلاتست اول
آبی روشن که مخصوص وجود اعلیحضرت
اقدس همایون شاهنشاهیست دویم سبز
خالص که برای درجه نویان اعظم و صدارت
عظمی است سیم وسط سبز و اطراف حاشیه
باریک از آبی سیر است که برای شخص دویم
با تمثال همیون داده میشود چهارم آبی سیر
که بایلچیان کبیر و سفرای بزرگ با تمثال
همایون داده میشود پنجم آبی سیرتر که با نشان
درجه اول خارجه برای وزرای مختار

و نظایر آنها داده میشود ششم وسط آبی سیر
و اطراف سبز که بجهه تسر دار کل معنیست
هفتم وسط قرمز و اطراف سبز که برای امرا
تومان مقرر است هشتم وسط قرمز و اطراف
سفید که برای میران پنجه مرحمت میشود
نهم قرمز خالص برای نشان اول
سرتیپی دهم سفید خالص برای نشان
اول سرهنگی اقسام حمایلات همین ده
قسم است و نقشه هر یک در این صفحه بعد
کشیده میشود تمام شد بتاریخ غره شهر محرم الحرام ۱۲۸۴

اعلیحضرت پادشاهی
۱

نواب اعظم
صدارت عظمی
۲

شخص دوم
۳

ایلچیان کبیر
وزرای بزرگ
۴

سردار کل
۶

وزرای مختار ایلچیان قرالها
۵

امرای تومان
۷

میران پنجه
۸

سرتیپان
۹

سرهنگان
۱۰

[illegible]